

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка

Факультет освітніх наук та мистецтв

Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувач кафедри
спеціальної освіти

професор Окольніча Т. В.
«26» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Спеціальна методика географії»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А6.02 Спеціальна освіта.

Освітня програма Спеціальна освіта. (Корекційна психопедагогіка і
логопедія)

Факультет освітніх наук та мистецтв

Форма навчання денна

2027–2028 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «*Спеціальна методика географії*» розроблена розроблена як основний освітній компонент підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю **A6.02 Спеціальна освіта**.

Робочу програму розробила: Завітренко Д. Ж. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол № 2 від «26» серпня 2025 року

В.О. завідувач кафедри спеціальної освіти

Окольнича Т. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «*Спеціальна методика географії*» для студентів спеціальності **A6.02 Спеціальна освіта**, за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені Володимира Винниченка, 2025. 20 с.

© Д. Ж. Завітренко, 2025 рік

© ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –3	Галузь знань А Освіта	Нормативна
Розділів/змістових модулів – 2	Напрямок підготовки/ спеціальність: Спеціальність <u>A6.02</u> <u>Спеціальна освіта.</u> Освітня програма <u>Спеціальна освіта.</u> <u>(Корекційна психопедагогіка і логопедія)</u>	Рік підготовки
		3-й
		Семестр
		6-й
Загальна кількість годин 90		Вид контролю:
		екзамен
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 2	Освітньо-професійний рівень: бакалавр	Лекції
		18 год.
		Практичні, семінарські:
		16 год.
		Лабораторні:
		Самостійна робота:
		56 год.

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу забезпечення професійної підготовки вчителів спеціальної школи з курсу «Географія»: оволодіння методикою викладання навчального предмету за курсами: «Початковий курс фізичної географії», «Загальна географія», «Географія світу», «Географія України».

Завдання розкриття перед вчителем шляхів, які ведуть до найбільш досконалого викладання основ науки у відповідності з навчально-виховними, корекційними завданнями спеціальної школи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- предмет і завдання курсу;
- основні принципи викладання географії у спеціальній школі;
- роль конкретних уявлень, понять та суджень у викладанні географії у спеціальній школі;
- методику формування географічних навичок у учнів спеціальної школи;
- методи і прийоми викладання географії у спеціальній школі;
- методику використання ТЗН на уроках географії;
- методику проведення дослідів та практичних робіт;
- основні форми організації навчального процесу;
- залежність структури уроку від його типу;
- методику повторення вивченого матеріалу;
- методику актуалізації опорних знань учнів, закріплення у пам'яті географічних назв;
- основні принципи підготовки вчителя до уроку географії у спеціальній школі;
- методику організації і проведення екскурсій.

вміти:

- аналізувати науковий матеріал, прогнозувати ймовірні результати як наслідки природних процесів;
- вести спостереження за процесами і явищами у природі, аналізувати, пояснювати, встановлювати причинно – наслідкові зв'язки;
- читати та використовувати у власній діяльності картографічні посібники;
- організовувати та проводити лабораторні досліді, практичні роботи;
- користуватись визначником для визначення рослин і тварин;
- спостерігати за ходом власного викладання;
- аналізувати результати застосування тих чи інших прийомів викладання;
- вивчати власну та передову педагогічну практику;
- використовувати у власній педагогічній діяльності передовий елементи передового педагогічного досвіду досвідчених педагогів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність (ІК)	
Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти	
загальні	спеціальні
ЗК-02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-03. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-04. Здатність працювати в команді. ЗК-06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-08. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	СК-04. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психологопедагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства. СК-05. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК-07. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій. СК-08. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

РН-05	Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів
РН-06	Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психологопедагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
РН-10	Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей
РН-11	Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.
РН-13	Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Загальні питання методики викладання географії у спеціальній школі

Тема 1. Вступ.

Тема 2. Формування і розвиток географічних уявлень, понять, суджень у учнів спеціальної школи.

Тема 3. Методи і прийоми викладання географії у спеціальній школі.

Тема 4. Форми організації навчального процесу.

Тема 5. Позакласна робота – одна із форм організації навчально – виховного процесу.

Тема 6. Повторення, перевірка, оцінення знань учнів спеціальної школи з географії.

Тема 7. Матеріальна база навчання географії.

Розділ II. Зміст і методика роботи з географії у 6, 7 класах спеціальної школи

Тема 8. Аналіз програм і підручників з «Початкового курсу фізичної Географії» (6 клас). Орієнтовне планування уроків.

Тема 9. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з курсу „Початкового курсу фізичної географії” (6 клас).

Тема 10. Особливості організації спостережень, ведення щоденників спостереження за природою.

Тема 11. Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 6 класі.

Тема 12. Аналіз програм і підручників з курсу «Загальна географія» (7 клас). Орієнтовне планування уроків.

Тема 13. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з курсу «Загальна географія» (7 клас).

Тема 14. Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 7 класі.

Розділ III. Зміст і методика роботи з географії у 8, 9 класах спеціальної школи

Тема 15. Аналіз програм і підручників з курсу «Географія світу» (8 клас). Орієнтовне планування уроків.

Тема 16. Планування і проведення уроків з використанням ТЗН, практичних робіт у 8 класі.

Тема 17. Методика вивчення основних тем курсу «Географія світу» у 8 класі.

Тема 18. Аналіз програм і підручників з курсу «Географія України» (9 клас). Орієнтовне планування уроків.

Тема 19. Методика викладання курсу «Фізична географія України».

Тема 20. Методика викладання курсу «Економічна географія України».

Тема 21. Методика викладання теми «Рідний край» у 9 класі спеціальної Школи.

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Вступ.

Об'єкт та предмет вивчення курсу. Місце в системі наук. Методика викладання природознавства, її предмет і завдання

Тема 2. Формування і розвиток географічних уявлень, понять, суджень у учнів спеціальної школи.

Роль конкретних уявлень у географічній освіті. Географічні поняття та їх роль в географічній освіті. Географічні судження. Методика формування у учнів спеціальної школи географічних понять.

Тема 3. Методи і прийоми викладання географії у спеціальній школі.

Методи навчання географії. Словесні методи у викладанні географії.

Робота з картографічними посібниками на уроках географії. Географічні спостереження. Використання наочності на уроках географії. Використання ТЗН. Досліди і практичні роботи та їх значення. Моделювання. Використання гри і цікавих матеріалів

Тема 4. Форми організації навчального процесу.

Поняття про організацію навчального процесу. Класифікація форм навчання географії. Типи уроків географії. Предметні уроки. Урок – екскурсія.

Тема 5. Позакласна робота – одна із форм організації навчально-виховного процесу.

Значення і завдання позакласної роботи з географії. Форми позакласних занять. Зміст і методи позакласної роботи. Індивідуальні форми позакласної роботи. Гурткова робота. Масова позакласна робота.

Тема 6. Повторення, перевірка, оцінення знань учнів спеціальної школи з географії.

Місце і значення повторення і перевірки умінь і навичок з географії у навчально-виховному процесі спеціальної школи. Види перевірки якості знань, умінь і навичок учнів спеціальної школи. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з курсу географії у спеціальній школі.

Тема 7. Матеріальна база навчання географії.

Значення матеріальної бази у викладанні географії. Класифікація обладнання. Вимоги щодо оформлення кабінету географії у школі.

Розділ 2. ЗМІСТ І МЕТОДИКА РОБОТИ З ГЕОГРАФІЇ У 6, 7 КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Тема 8. Аналіз програм і підручників з курсу «Початковий курс фізичної географії» (6 клас). Орієнтовне планування уроків.

Зміст і завдання курсу «Початковий курс фізичної географії». Аналіз змісту підручників з курсу «Початковий курс фізичної географії». Методичні вимоги щодо планування курсу. Орієнтовний розподіл годин за основними темами. Специфіка планування проведення навчальних екскурсій з курсу «Географія рідного краю».

Тема 9. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з курсу «Початковий курс фізичної географії» (6 клас).

Тема 10. Особливості організації спостережень, ведення щоденників спостереження за природою.

Види спостережень у 6 класі, включені до програми з курсу «Початковий курс фізичної географії». Місце спостережень на уроці та у позаурочній роботі. Організація довготривалих спостережень на прикладі фенологічних спостережень. Оформлення результатів спостережень, ведення щоденників спостережень, підбиття підсумків.

Аналіз змісту практичних робіт з курсу. Особливості планування практичних робіт з курсу. Планування і проведення екскурсій з курсу.

Тема 11. Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 6 класі.

Види картографічних посібників, що будуть використовуватись у ході вивчення курсу. Прийоми роботи з картами атласу, настінною картою.

Використання шаблонів, як один із прийомів роботи із картографічними посібниками

Тема 12. Аналіз програм і підручників з курсу «Загальна Географія» (7 клас). Орієнтовне планування уроків.

Видання, автори, структура програми з курсу «Загальна географія».

Зміст і завдання курсу «Загальна географія». Аналіз змісту підручників з курсу «Загальна географія». Методичні вимоги щодо планування курсу.

Орієнтовний розподіл годин за основними темами.

Тема 13. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з курсу «Загальна географія» (7 клас).

Аналіз змісту практичних робіт з курсу. Особливості планування практичних робіт з курсу. Визначення місця практичної роботи на уроці, добір обладнання, робота з учнями II відділення. Методика проведення практичних робіт з учнями 7 класу спеціальної школи.

Тема 14. Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 7 класі.

Види наочності, яка буде використовуватись у ході вивчення курсу.

Прийоми роботи з картами атласу, настінною картою. Методика роботи з муляжами. Робота по формуванню просторових уявлень учнів. Прийоми роботи із схемами, таблицями у зошитах учнів.

Розділ 3. ЗМІСТ І МЕТОДИКА РОБОТИ З ГЕОГРАФІЇ У 8, 9 КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Тема 15. Аналіз програм і підручників з курсу «Географія материків і океанів» (8 клас). Орієнтовне планування уроків.

Видання, автори, структура програми з курсу «Географія світу». Зміст і завдання курсу «Географія світу». Аналіз змісту підручників з курсу «Географія світу». Методичні вимоги щодо планування курсу.

Орієнтовний розподіл годин за основними темами.

Тема 16. Планування і проведення уроків з використанням ТЗН, практичних робіт у 8 класі.

Місце уроків із використанням навчальних фільмів в навчальній програмі з курсу «Географія світу». Структура уроку із використанням фільмів. Підготовка вчителя до уроку.

Тема 17. Методика вивчення основних тем курсу «Географія світу» у 8 класі.

Методика вивчення географічного положення материка (за планом). Основні форми рельєфу, корисні копалини материка: методичні прийоми актуалізації опорних знань учнів, використання декількох карт атласу, робота з контурними картами, робота з номенклатурою.

Вивчення природних умов материка: клімат, рослинний і тваринний світ материка: встановлення причинно-наслідкових зв'язків, залежність кліматичних умов материка від освітлення поверхні землі, ознайомлення з основними представниками рослинного і тваринного світу материка. Населення і трудові ресурси найбільших країн материка.

Тема 18. Аналіз програм і підручників з курсу «Географія України» (9 клас). Орієнтовне планування уроків.

Видання, автори, структура програми з курсу «Географія України».

Зміст і завдання курсу «Географія України». Аналіз змісту підручників з курсу «Географія України». Методичні вимоги щодо планування курсу.

Орієнтовний розподіл годин за основними темами.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	к	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль I. Загальні питання методики викладання географії у спеціальній школі						
Тема 1. Вступ.		1	1			3
Тема 2. Формування і розвиток географічних уявлень, понять, суджень в учнів спеціальної школи		1	1			3
Тема 3. Методи і прийоми викладання географії у спеціальній школі		1	1			3
Тема 4. Позакласна робота – одна із форм організації навчально-виховного процесу		1	1			3
Тема 5. Матеріальна база навчання географії		1				3
Разом за 1 блоком	30					
Модуль II. Зміст і методика роботи з географії у 6, 7 класах спеціальної школи						
Тема 6. Зміст і структура початкового курсу фізичної географії		1	1			3
Тема 7. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з «Початкового курсу фізичної географії» (6 клас)		1	1			3
Тема 8. Особливості організації спостережень ведення щоденників спостереження за природою		1	1			3
Тема 9. Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 6 класі		1	1			3
Тема 10. Зміст і завдання курсу «Загальна географія» (7 клас)		1	1			3
Тема 11. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з курсу „Загальна географія” (7 клас)		1	1			3
Тема 12. Методика використання наочних посібників, ТЗН на уроках географії		1				3

у 7 класі						
Модуль III. Зміст і методика роботи з географії у 8, 9 класах спеціальної школи						
Тема 13. Зміст і структура курсу «Географія світу»		1	1			3
Тема 14. Планування і проведення уроків з використанням ТЗН, практичних робіт у 8 класі		1	1			3
Тема 15. Методика вивчення основних тем курсу «Географія світу» у 8 класі		1	1			3
Тема 16. Аналіз програм і підручників з курсу «Географія України» (9 клас). Орієнтовне планування уроків		1	1			3
Тема 17. Методика викладання курсу «Фізична географія України»		1	1			4
Тема 18. Методика викладання курсу «Економічна географія України»		1	1			4
Усього годин	90	18	16			56

5. Теми практичних занять

Блок I.	
Тема 1. Вступ.	1
Тема 2. Формування і розвиток географічних уявлень, понять, суджень в учнів спеціальної школи	1
Тема 3. Методи і прийоми викладання географії у спеціальній школі	1
Тема 4. Позакласна робота – одна із форм організації навчально-виховного процесу	1
Тема 5. Матеріальна база навчання географії	
Разом за 1 блоком	1
Блок II.	
Тема 6. Зміст і структура початкового курсу фізичної географії	1
Тема 7. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з «Початкового курсу фізичної географії» (6 клас)	1
Тема 8. Особливості організації спостережень ведення щоденників спостереження за природою	1
Тема 9. Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 6 класі	1
Тема 10. Зміст і завдання курсу «Загальна географія» (7 клас)	1
Тема 11. Планування і проведення екскурсій та практичних робіт з курсу „Загальна географія” (7 клас)	1
Тема 12. Методика використання наочних посібників, ТЗН на уроках географії у 7 класі	
Блок III.	
Тема 13. Зміст і структура курсу «Географія світу»	1
Тема 14. Планування і проведення уроків з використанням ТЗН, практичних робіт у 8 класі	1
Тема 15. Методика вивчення основних тем курсу «Географія світу» у 8 класі	1
Тема 16. Аналіз програм і підручників з курсу «Географія України» (9 клас). Орієнтовне планування уроків	1
Тема 17. Методика викладання курсу «Фізична географія України»	1
Тема 18. Методика викладання курсу «Економічна географія України»	1

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Блок I Освітньо-виховні та корекційні завдання навчання історії в спеціальній (корекційній) школі. Зміст навчання.		
1	Вступ.	3
2	Формування і розвиток географічних уявлень понять, суджень у учнів спеціальної школи	3
3	Методи і прийоми викладання географії у спеціальній школі	3
4	Повторення, перевірка, оцінення знань учнів спеціальної школи з географії	3
5	Спроекувати та провести фрагмент уроку із застосуванням різних видів і форм контролю та корекції навчання	3
6	Форми організації навчального процесу	
Блок II. Специфіка методів і прийомів вивчення історичного матеріалу в спеціальній (корекційній) школі		
7	Позакласна робота – одна із форм організації навчально – виховного процесу	3
8	Повторення, перевірка, оцінення знань учнів спеціальної школи з географії	3
9	Матеріальна база навчання географії	3
10	Аналіз програм і підручників з «Початкового курсу фізичної географії» (6 клас)	3
11	Орієнтовне планування уроків Розробити план-конспект уроку вступного Уроку	3
12	Планування і проведення екскурсій та 4 практичних робіт з « Початкового курсу фізичної географії » (6 клас) Розробити план-конспект екскурсії	3
13	Особливості організації спостережень ведення щоденників спостереження за природою	3
Блок III. Форма і зміст позакласної роботи з географії.		
14	Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 6 класі Спроекувати та провести фрагмент уроку із застосуванням картографічних методичних прийомів	3
15	Аналіз програм і підручників з курсу	4

	«Загальна географія» (7 клас). Орієнтовне планування уроків Форми позакласної роботи Планування та проведення екскурсій та практичних робіт з курсу «Загальна географія» (7 клас) Спроекувати та провести фрагмент уроку з проведенням практичної роботи Розробити план-конспек екскурсії з курсу	
16	Методика використання картографічних посібників на уроках географії у 7 класі Спроекувати та провести фрагмент уроку із застосуванням картографічних методичних прийомів.	3
17	Аналіз програм і підручників з курсу «Географія світу» (8 клас). Орієнтовне планування уроків	3
18	Планування і проведення уроків з використанням ТЗН, практичних робіт у 8 класі	3
19	Методика вивчення основних тем курсу «Географія світу» у 8 класі	3
20	Аналіз програм і підручників з курсу «Географія України» (9 клас). Орієнтовне планування уроків	3
21	Методика викладання теми „Рідний край” у 9 класі спеціальної школи. Розробити план-конспект позакласного заходу з географії	3
Разом		56

7. Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Спеціальна методика географії»:

- навчальні заняття;
- самостійна робота студентів;
- робота в науковій бібліотеці КДПУ імені В.Винниченка та мережі інтернет;
- контрольні заходи.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція з використанням структурно-логічних схем;
- практичне заняття;
- консультація;
- екзамен

У процесі вивчення дисципліни «Спеціальна методика географії» застосовуються наступні методи навчання:

За типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- дослідницький;

За основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань умінь і навичок;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка.

За системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

За джерелами знань:

- словесні – розповідь, пояснення, лекція;
- наочні – демонстрація, ілюстрація.

За рівнем самостійної розумової діяльності:

- частково-пошуковий;
- дослідницький.

Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотериторіальному державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

Кожен викладач може ще окремо прописати, скільки балів він передбачає зі своєї дисципліни в разі отримання здобувачем диплома, сертифіката, свідоцтва та под. як результати неформального та /або інформального навчання.

8. Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, підсумкового (семестрового контролю) за 100-бальною шкалою оцінювання.

8.1 Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультації (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна відповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.
- Критеріями оцінки є:

усні відповіді

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

Виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Враховуючи обсяг практичних занять (2 години), оцінка за заняття від 2 до 5 балів. Кожна практична робота може бути оцінена до 5 балів поточного контролю.

Ще студент може отримати оцінку за усну відповідь.

Оцінка роботи студентів здійснюється на практичних заняттях.

Критерії оцінювання студентів під час практичних занять

Оцінювання навчальних досягнень студентів з *«Спеціальна методика географії»* здійснюється у двох аспектах: оцінюється рівень оволодіння теоретичними знаннями та якість практичних умінь і навичок, тобто здатність до застосування вивченого матеріалу під час практичних занять.

Рівень навчальних досягнень студентів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
0 балів	Студент не приймає участі у проведенні заняття; не проявляє ініціативи; неповно та не якісно відповідає на поставлені викладачем питання, або відмовляється відповідати на поставлені викладачем запитання; студент відсутній на занятті.
2 бала	Студент недостатньо приймає участь у проведенні заняття, підключаючись до обговорення лише деяких запитань; недостатньо повно та якісно відповідає на поставлені викладачем питання, припускається помилок у трактуванні основних понять; відчуває труднощі в практичному використанні набутих знань.
4 бала	Студент недостатньо приймає участь у проведенні заняття, підключаючись до обговорення лише деяких запитань; недостатньо повно та якісно відповідає на поставлені викладачем питання, припускається помилок у трактуванні основних понять; відчуває труднощі в практичному використанні набутих знань.
6 балів	Студент упродовж всього заняття виявляє ініціативу до обговорення поставлених проблем, дає розгорнуті відповіді на запитання, однак припускається незначних помилок; підчас відповіді студент якісно відтворює матеріали основної літератури за курсом, однак не може аргументувати власної точки зору з конкретного питання; виявляє ґрунтовні знання матеріалу основної літератури за курсом.
8 балів	Студент упродовж всього заняття виявляє ініціативу до обговорення, поставлених викладачем проблем, дає розгорнуті та якісні відповіді на запитання;

	виявляє творчі здібності у розумінні, викладенні і використанні навчально-програмного матеріалу; висловлює та аргументує власне ставлення до альтернативних поглядів на питання; використовує актуальні фактичні та статистичні дані, дати та історичні періоди, які підтверджують тези відповіді на питання; робить доречні повідомлення на основі додатково вивченого матеріалу за відповідною тематикою.
--	---

9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2			Конт-рольна робота	Індивідуаль-не завдання	Разом	Макс. 40	100
T1	T2	T3	T4	T5	10				
10	10	10	10	10		-			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «*Спеціальна методика географії*»
2. Тексти лекцій (в електронному варіанті).

11. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотукаїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).

11.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Кобернік С.Г. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах: Навчально-методичний посібник / Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Скуратович О.Я.; За ред.. С.Г. Коберніка. – К.: Навч. книга, 2005. – 319 с.
2. Липа В.О. Зміст та корекційна спрямованість вивчення географії в допоміжній школі. – К.: ІЗМН, 1996.
3. Навчальна програма для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. Природознавство, 1-4 класи. К.: Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, 2014. - 49 с.
4. Навчальна програма для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. «Я у світі», 3, 4 класи. К.: Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, 2014. - 22 с.
5. Програма з географії для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей (5-9 кл.) Укладачі: Одиниченко Л.К., Скиба Т.Ю. Київ, 2015. - 49 с.
6. Навчальна програма для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Природознавство, 8-9 класи. К.: Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, 2016. – 14 с.

Допоміжна література

1. Вимоги до уроку в спеціальній школі для дітей з вадами інтелекту / Укл. Миронова С.П. // Методичні рекомендації. - Кам'янець- Подільський, 1998. – 24 с.
2. Липа В.О., Одинченко Л.К. Вивчення географії України в допоміжній школі // Дефектологія. – 1998 . – № 3,4.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Навчальні програми для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcionni-programi/dlya-ditej-z-porushennyami-intelektualnogo-rozvitku>
2. Збірник освітніх ресурсів (І частина, II частина, III частина). URL. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcionni-programi/dlya-ditej-z-porushennyami-intelektualnogo-rozvitku>
3. Підручники для осіб з особливими освітніми потребами. URL. <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/9-klas/28-pdruchniki-dlya-osb-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami/>
4. Ресурсний центр з підтримки інклюзивної освіти ЗІППО. URL. <http://zakinppo.org.ua/centri/oblasnij-resursnij-centr-z-pidtrimki-inkluzivnoi-osviti/metodichni-materiali>